

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نپاشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

نویسنده: جو غانم، سایت المیادین
برگردان: احمد مزارعی
۱۹ مارچ ۲۰۲۳

آیا مسیر صلح سوریه و ترکیه در تنگنا قرار گرفته است؟

دمشق اصرار دارد که توافقاتش با ترکیه باید مکتوب باشد.. آیا مسیر صلح سوریه و ترکیه در تنگنا قرار گرفته است؟

*****

پیش بینی می شود که اردوغان فرصت دوماه آینده را غنیمت شمارد و آنچه را که امکان دارد، در مسیر صلح ترکیه و سوریه به کار بگیرد تا شهروندانش در انتخابات به وی رأی بدهند.

دمشق اصرار دارد که توافقات با ترکیه باید مکتوب باشد.. آیا مسیر صلح سوریه و ترکیه در تنگنا قرار گرفته است؟
پیش بینی می شد که جلسات چهارگانه میان نمایندگان وزرای خارجه روسیه ، سوریه ، ایران و ترکیه در پایتخت روسیه، همزمان با بازدید رئیس جمهور سوریه بشار اسد از روسیه باشد و تا ظهر روز سه شنبه چهاردهم ماه مارچ جاری نیز امید به برگزاری آن وجود داشت .

پس از وصول رئیس جمهور سوریه بشار اسد در شب سه شنبه به فرودگاه بین المللی فنوکوفا در موسکو معلوماتی غیر رسمی شایع شد که این ملاقات به زمانی نامعلوم موکول شده است. البته این تأخیر از طرف صاحب نظرانی که موضعگیری دمشق را در مورد جزئیات مسیر نزدیکی ترکیه و سوریه ، زیر نظر روسیه و ایران راندن می کردند، پیش بینی می شد، آنها از ساعتهای آخر روز چهارشنبه و تا روز پنجشنبه روی این موضوع یعنی لغو شدن ملاقات تأکید داشتند که در روز پنجشنبه نیز کاملاً لغو ملاقاتها اعلام گردید. قبل از این دمشق شرایطی مشخص را که بر روی اجرای آنها اصرار داشت از طریق میانجیگران روسی و ایرانی برای ترکیه ارسال کرده بود که تعهد کتبی ترکیه را برای

اجرای شرایط مذکور خواسته شده بود و ترکیه از قبول اجرای آن تا قبل از نشست در جلسات رسمی مذاکرات سر باز زده بود .

دمشق از لحظات اولیه حرکت در مسیر مذاکرات به طور جدی مخالف این بود که به رجب طیب اردوغانی هدیه‌ی مجانی بدهد که در آستانه‌ی مرحله‌ی تعیین کننده‌ی ای از تاریخ سیاسی خود قرارداد و هم به این جهت که وی و هم‌تایانش با فاجعه‌ی رو درروئی یک زلزله منهدم کننده قرار گرفته اند که ترکیه و شمال سوریه را منهدم کرده و خرابیهای عظیمی را به شهرها و روستاها وارد آورده است، همزمان موعد انتخابات ریاست جمهوری نیز فرارسیده است و باید با مخالفانی رقابت کند که نیروهای گسترده‌ی ای را برای شکست دادنش بسیج نموده اند و در نتیجه نگرانی از این شکست همه وجود اردوغان را فرا گرفته است.

اردوغان در نظر داشت که درگیر و در این زلزله و موقعیت حساس انتخاباتی یک موفقیت «معنوی» بزرگی را در پیرونده سوریه کسب کند بدون این که هیچ گونه امتیاز و ضمانت عملی و واقعی در مورد خروج نیروهای اشغالگرش به سوریه بدهد، و یا این که از ارسال کمک و آموزش دادن تروریستهایش در ادلب ، لاذقیه و روستاهای اطراف آنجا دست بردارد و یا از تجاوزاتش علیه ارتش عربی سوریه و اهالی ساکن این مناطق کوتاه بیاید. (به قولی مال خودم مال مردم هم مال خودم)

در این راستا ، رسانه‌های تبلیغاتی ترکیه وابسته و یا نزدیک به هیأت حاکمه در انقره ، همچنین بعضی از مسؤولان ترک اقدام به تبلیغ پیشرفتهای ایجابی و برداشتن گامهای مستمر در این پرونده پرداختند و این که با مطرح کردن گردهمایی چهارگانه در مسکو و سوء استفاده تبلیغاتی از آن ، اما بدون اشاره کردن به شرایطی که سوریه به طور واضحی برای برگزاری گردهمایی مشخص نموده بود که در رأس همه این شرایط ، تنظیم یک جدول بندی زمانی مشخص برای خروج همه نیروهای اشغالگر ترکیه از سرزمینهای سوریه ، اقدام به تنظیم برنامه ای فوری برای پایان دادن به حضور تروریستهای مسلح در شهر ادلب و شمال سوریه بود، به ویژه این که این گردهمایی ، بعد از کنفرانس «دفاعی» که در ماه دسمبر گذشته میان وزیر دفاع روسیه و مسؤولان امنیتی و اطلاعاتی دو کشور برگزار شده بود. کنفرانس مزبور این امیدواری را تقویت کرده بود که برنامه ها به طور منظم و رضایتمندانه ای پیش می رود و نتیجه اش این خواهد شد که رابطه میان دو کشور سوریه و ترکیه پیش از انتخابات ریاست جمهوری ترکیه برقرار شود و این اقدام به طور مشخص مورد موافقت و خواست شخص اردوغان نیز بود .

این گردهمایی چهارجانبه آنچنان که در اطلاعیه اول آمده بود بیشتر تکنیکی و فنی بود ، به این معنی که با حضور متخصصان نظامی و صاحب نظر در امور توپوگرافی و نقشه های مربوطه و غیره که از اختصاصات آنان بود تشکیل می شد تا بتوانند آخرین طرحهای عملی و واقعی مرحله تازه را از نظر نظامی و دموگرافیکی طراحی ، تصویب و به مرحله اجراء در آورند .

اما انقره همه این تمهیدات از پیش تنظیم شده را در اعلامیه ها و سخنان مسؤولان خود ندیده گرفت و کلمه ای در مورد گردهمایی به میان نیاورد، این وضعیت باعث شد تا دمشق سه روز قبل از موعد جلسه عدم حضور خود را مطرح نمود، در این مرحله تهران و مسکو به قداماتی فوق العاده دست زدند شاید شرایط دمشق تحقق پیدا کند که متأسفانه تا این لحظه تحقق نیافته است.

این وضعیت باعث شد تا معاون وزیر خارجه سوریه ، ایمن سوسان، با وضوح اعلام نماید که شرکت سوریه در گردهمایی چهارگانه همچنان مورد بحث می باشد» (یعنی انجام نخواهد شد)

از سوی دیگر معاون وزیر خارجه روسیه میخائیل بگدانف، اعلام نمود ، «روسیه می کوشد آمادگیهای لازم را فراهم آورد تا این گردهمایی انجام بگیرد» و این نشاندهنده اینست که هیچ پیشرفتی در تحقق اهداف و شرایط سوریه از طرف ترکیه انجام نگرفته ، و با این حساب تأخیر این گردهمایی به این معنی نیز می باشد که انعقاد جلسه مجدد ، به زمانی نامعلوم موکول شده است .

اطلاعات موجود به این امر اشاره دارد که دمشق شرایطی بسیار روشن ارائه داده بوده است که باید پیش از ورود به جلسات رسمی مذاکره به آن شرایط پاسخ عملی داده می شد، پس از تحقق این شرایط آنگاه مذاکرات به مرحله عالیتری یعنی به میان رؤسا انتقال می یافت ، مهمترین اقدامات این مرحله عبارت بود از تعهد و التزام ترکیه به خروج کامل از سرزمینهای سوریه براساس تعهدی که از قبل به امضاء رسیده است، سپس تعهد دوکشور به منع هرگونه فعالیت گروههای تروریستی که به خاک طرف دیگر تجاوز ننمایند ، همچنین سوریه بتواند از سهمیه کامل خود از دو رودخانه دجله و فرات بهره برداری کند، و این که ترکیه تسهیلات اقتصادی قابل ملاحظه ای در اختیار سوریه قرار دهد .

براساس اظهارات تأکیدی رسمی و مطرح شده ، مسکو و تهران با قدرت از موضعگیری دمشق حمایت می کنند و می کوشند ترکیه را قانع کنند که تفاهماتی مکتوب و واضح که جدول زمان بندی مشخصی را که انقره متعهد به اجرای آن باشد به سوریه بدهد ، کوششهای ترکیه در پایتختهای دو کشور روسیه و ایران مبنی بر فشار آوردن بر سوریه تا تعهدات شفاهی ترکیه را قبول کند، بی نتیجه مانده بود.

مسکو و تهران در این مورد مشخص یعنی فشار آوردن بر سوریه اقدامی نمی کنند و ترکیه نیز می داند که اینچنین فشارهایی نمی تواند بر سوریه تأثیر بگذارد، به ویژه بعد از این که مسئولان امنیتی و نظامی ترکیه و سوریه باهم ملاقاتهایی داشتند و نظرات سوریها برای ترکها بسیار روشن شده بود که سوریها تا قبل از گرفتن امتیازات اصلی و داشتن اطمینان کامل در این مورد امکان ندارد ملاقات میان سران دوکشور که قرار بود در همین ماه جاری در مسکو برگزار شود، به نتیجه برسد و مشاهده کردیم که در نتیجه بی مسئولیتی ترکیه انجام نیافت .

از دیدگاه سوریه پرونده های بسیار پیچیده و خطرناک دیگری نیز وجود دارد که ترکیه طی دهسال سیاستهای تجاوزکارانه خود در مرزهای سوریه تحمیل و در مناطقی از سوریه اعمال کرده است که از آنها نمی توان به آسانی عبور کرد همچون اشغال مناطقی از شمال سرزمین سوریه و یا حمایت و کمک به گروههای تروریستی ، اختراع و امکان دادن به تشکلات سیاسی ساختگی و جایگزینی آنها به جای مراکز دولت قانونی سوریه و تسلط بر مؤسسات رسمی دولتی سوریه در ادلب و حومه آن به عنوان ابزارهای ترکیه که برنامه های ترکیه را به حساب نقض سیادت ، جامعه و دولت سرقت شده سوریه به اجراء درمی آورند و از اینگونه سیاستها در جهت تغییرات دموگرافیکی که عوامل وابسته ترکیه خلق کرده اند، استفاده می کنند، همچنین پرونده پناهندگان که انقره اخیراً در نظر دارد به طریقه سریعی آنها را به مناطق مرزی انتقال داده و با ایجاد کانتونهای زیادی آنها را در مرز اسکان دهد که به طور کامل زیر نظر و نفوذ ترکیه باشند، این کانتونها زیر نفوذ «فرهنگی» و اقتصادی ترکیه خواهند بود . ترکیه از قبل برنامه های آموزشی دولتی ترکیه را بر آنها تحمیل کرده و استفاده از پول و لیره ترکیه نیز در میان آنها رواج داده است .

همه آنچه که در بالا به اختصار شرح آن آمد، نیازمند یک بررسی بسیار طولانی و همه جانبه می باشد و با اقدامات ناقص و عجولانه نمی توان به حل آن پرداخت . ، به ویژه این که در اینجا مآله سیادت ملی سوریه نیز دخیل است، این چیزی است که هم اکنون دولت سوریه در این مسیر حرکت می کند. در اینجا از ترکیه که با مشکلات فراوانی در نظام سیاسی خود دارد ، خواسته می شود که با سرعت به تنظیم یک برنامه عملی و مکتوب با کمک دوستان مشترک روس و ایرانی

خود اقدام کند تا در ادامه صاحب‌نظران سوری نیز به آنها ملحق شوند ، سوریها نیز آمادگی کامل دارند تا در تنظیم نقطه گزاری، حک و اصلاح نقشه های مناطق مزبور شرکت کنند.

هر لحظه ای که اردوغان به همه این شرایط متعهد شد دیپلماتها و متخصصان سوری آمادگی دارند به مسکو، تهران و یا حتی امارات متحده عربی وارد شوند تا به حل و فصل موضوعات بپردازند. اما اگر همه آنچه شرح داده شد مهیا گردد، باز هم موافقت کامل سوریه – ترکیه، به وقت بیشتری نیاز دارد که از وقت باقیمانده اردوغان برای برگزاری تاریخ انتخاباتش، تجاوز می کند .

از این نظر امید می رود اردوغان این فرصت دوماهه را مغتنم شمرده تا بتواند در رابطه حل معضل ترکیه و سوریه امکاناتی گسترده در جهت پیروزی خود در انتخابات فراهم آورد، به ویژه این که پس از وقوع زلزله، فشار پرونده پناهندگان سوری بر بخش عظیمی از مردم زلزله زده ترکیه فشار مضاعفی را وارد می کند، البته باید گفت مشکل پناهندگان قبل از وقوع زلزله نیز به مثابه بار سنگینی بردوش مردم ترکیه سنگینی می کرده است

ترکیه باید برنامه ای جدول بندی شده برای خروجش از سرزمینهای اشغال شده سوریه ، با هماهنگی چهار کشور سوریه ، روسیه ، ایران و ترکیه ، ارائه بدهد، این برنامه در عین حال باید بتواند به شرایط و تهدیدات درونی این کشورها و اوضاع منطقه ئی و بین المللی در مقابله با تهدیدهای امریکا و ابزارهای منطقه ئی وی نیز در نظر بگیرد، زیرا امریکا چنان وانمود کرده است که حاضر است برای به هم زدن تفاهات موجود منطقه ئی به هر اقدام ماجراجویانه ای دست بزند .

در این باره باید به مسافرت رئیس ارکان نیروهای امریکا به منطقه شرق سوریه ، مارک میلی اشاره کرد که پیام واضحی برای همگان دارد ، و آن پیام اینست که واشنگتن در جهت تقویت کردها و حفاظت از وضعیت موجود در عرصه های جنگ و درگیریهای سوریه مصمم است، و هم اکنون هیچ خطری بیشتر از این اردوغان را نگران نمی کند که در این انتخابات شکست بخورد، در حال حاضر به نظرمی رسد همه عوامل درجهتی حرکت می کند که به احتمال زیاد انقاره برنامه پیشنهادی روسیه و ایران که می تواند زمینه مناسب و قابل اعتمادی را میان ترکیه و سوریه برقرار کند بپذیرد و اعتمادی به وجود نمی آید مگر این که ترکیه اسنادی را در اینمورد به صورت مکتوب و مستند تهیه کند و در اختیار سوریه قرار دهد.

با رسیدن بشار اسد به مسکو، جلساتی طولانی میان ولادمیر پوتین و بشار اسد برگزار گردید و تأکیداً مشخص شده است که پرونده مذاکرات در مورد سوریه و ترکیه بیشترین زمان را در مذاکرات دوجانبه به خود اختصاص داده بوده است، همچنین منابع نزدیک به سوریه تأکید کردند که مسکو هیچگونه فشاری بر سوریه وارد نکرده تا از حقوق و شرایط خود عقب نشینی کند بلکه به عکس بوده است. و اینچنین به نظر می رسد که در نزد ولادمیر پوتین به اتفاق شرکای ایرانی اندیشه ها و برنامه هائی وجود دارد که به دوستان ترک خود ارائه می دهند تا ترکیه را تشویق به تسریع در اقدام عملی کنند، همزمان با تعهدات مکتوب بتوسط ترکیه ، وارد مرحله امضای تعهدات مابین دو کشور می شویم و ترجیحاً این مرحله قبل از اواسط ماه اپریل آینده خواهد بود، تا آن زمان دیگر اوراقی اضافی و یا اوراقی تازه در دستان اردوغان نخواهد بود که بتواند در اراضی سوریه با ان بازی کند، دمشق به خوبی این موضوع را می داند.

۱۷، مارچ ۲۰۲۳